

**Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советы
КАРАРЫ**

2016 елның 29 июле

№ 44

Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарغا, скверларга, майданнарға исемнәр бирү тәртібе турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 35 статьясындагы 11 пункты нигезендә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Уставына таянып, муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларга, майданнарға исемнәр бирү турындагы мәсьәләләрне хәл итүнең бердәм тәртібен билгеләү, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә биналарның һәм корылмаларның фасадларына истәлек билгеләре һәм мемориаль такталар кую, аларны билгеләү критерийларын, район тарихында күренекле вакыйгалар, шулай ук аларның эшчәнлегә өлкәсендә ирешкән уңышлары һәм өлешләре районга файда китергән шәхесләр истәлеген мәңгеләштерү турында карарлар кабул итү өчен нигез булып торучы Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларга, майданнарға һәм истәлек тамгалары, мемориаль такталар бирү тәртібе турында нигезләмәне (Кушымта) расларга.

2. Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитетына муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларга, майданнарға исемнәр бирү тәртібе, Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә истәлек тамгалары һәм мемориаль такталар урнаштыру турындагы мәсьәләләрне карау буенча комиссия төзергә.

3. Әлеге карар «Волжские Зори» район газетасында рәсми басылып чыккан һәм Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылган көннән үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Кама Тамагы муниципаль районы Советының социаль-мәдәни мәсьәләләр буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

**Кама Тамагы муниципаль районы Башлыгы,
муниципаль район Советы рәисе**

П.Н. Лоханов

Кама Тамагы
муниципаль районы
Советының 2016 елның
29 июлендәге 44
номерлы карары
кушымтасы

**Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә
муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарغا, скверларга,
мәйданнарға һәм истәлек тамгалары, мемориаль такталар бирү тәртибе
турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар - ул күренекле шәхес турында хәтерне мәңгеләштерү яки район һәм Ватан тарихында истәлекле вакыйга өчен билгеләнгән монументаль сәнгать формалары.

1.2. Мемориаль такталар бина һәм корылмаларның фасадларында, шулай ук тарихи вакыйгалар булган, яшәгән, укыган яки эшләгән биналар интерьерларында урнаштырыла. Памятниклар һәм истәлекле билгеләр Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитеты билгеләгән һәм Кама Тамагы муниципаль районы Советы карары белән расланган урыннарда билгеләнә.

1.3. Советлар Социалистик Республикалары, Россия Федерациясе Геройлары, күренекле фән, спорт, мәдәният һәм сәнгать эшлеклеләре исемнәре торак пунктның уку йортларына, мәдәният учреждениеләренә һәм башка муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), шулай ук күренекле шәхес яисә район һәм Ватан тарихында истәлекле вакыйга турында хәтерне мәңгеләштерү максатында урамнарға, скверларга, мәйданнарға бирелә.

1.4. Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларга, мәйданнарға исемнәр бирү, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар эзәрләү һәм урнаштыру Кама Тамагы муниципаль районы Советы карар кабул ителгәннән соң гамәлгә ашырыла.

2. Зат яисә вакыйга истәлеген бирү турында карар кабул итү өчен нигезләр

Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларга, мәйданнарға исемнәр бирү турында, истәлек билгеләре һәм мемориаль такталар кую турында карар кабул итү өчен түбәндәгеләр нигез була:

- Кама Тамагы муниципаль районы, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе шәһәр һәм авыл жирлекләре тарихындагы вакыйганың әһәмияте;
- дәүләт, ижтимагый, сәяси, хәрби, житештерү эшчәнлегендә, фәндә, техникада, әдәбиятта, сәнгатьтә, мәдәнияттә, спортта шәхеснең рәсми танылган казанышлары булу, шулай ук эшчәнлекнең билгеле бер өлкәсенә файда китергән аерым өлеш булу.

3. Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү, мемориаль такталарның истәлекле билгеләрен урнаштыру кагыйдәләре

3.1. Вакыйганың яки исемен мәңгеләштерергә тәкъдим ителгән затның әһәмиятен объектив бәяләү максатларында истәлек билгеләре һәм мемориаль такталар билгеләнергә мөмкин, ә исемнәр, исеме мәңгеләштерелә торган зат үлгәннән соң 5 ел узгач бирелә; - алар истәлегенә урнаштырыла торган вакыйгадан соң 10 ел узгач бирелә.

3.2. Аерым очракларда торақ пунктта яшәүчеләрнең кимендә 75 проценты, хезмәт коллективы әгъзаларының үтенечнамәсе буенча истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар, әлегә Нигезләмәнең 3.1 пунктчасында күрсәтелгән срокларга бәйсез рәвештә, Кама Тамагы муниципаль районы Советы карары буенча урнаштырылырга мөмкин.

3.3. Барлык истәлекле билгеләргә, шулай ук өстәмә декоратив элементлар булган мемориаль такталарга мәжбүри тәртиптә проект документлары әзерләнә.

4. Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү турында, таушалу тамгалары һәм мемориаль такталар кую турында карар кабул итү тәртибе

4.1. Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар билгеләү инициаторлары булып Кама Тамагы муниципаль районының дүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең хезмәт коллективлары, иҗтимагый оешмалар һәм хәрәкәтләр, шулай ук кимендә 10 кеше булган гражданның инициатив төркемнәре чыгыш ясарга мөмкин.

4.2. Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү, истәлек билгеләре һәм мемориаль такталар билгеләү турындагы инициатива белән чыгыш ясаучы затлар Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитетына (алга таба башкарма комитет) түбәндәге документларны тапшыра:

4.2.1. истәлек билгесе яисә мемориаль такта билгеләү өчен:

-гаризаны; - вакыйганың дөреслеген яисә исемен мәңгеләштерә торган затның

казанышларын раслый торган архив яисә башка документларның күчермәләрен;

- башкарма комитет комиссиясе утырышында шаһит күрсәтмәләре;
- әлеге бинада яшәү чорын күрсәтеп, тиешле торак-эксплуатация предприятиеләреннән яисә архивтан булган документлар, аның тормышы һәм эшчәнлегә мәңгеләштерелә (кирәк булганда - үзләштерүне раслау);

- истәлек билгесе яисә мемориаль такта эскизы; - истәлек билгесе яисә мемориаль такта тексты проекты; - мемориаль такта урнаштыру чыгымнары өчен түләү турындагы үтенечнамә инициаторы йөкләмәсе белән гарантияле хат яисә бюджет акчаларын бүлеп бирү турындагы үтенечнамә;

- хәтер билгесе яисә мемориаль такта куюның күздә тотылган урыны турында белешмәләр; - миләкче белән килешү, әгәр хәтер билгесе, мемориаль такта муниципаль миләктәге объектларда урнаштырылса; - Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитетының мәдәният бүлегә белән язмача килешү, әгәр мемориаль такта мәдәни мирас объектын (тарих һәм мәдәният һәйкәле) яисә мәдәни мирас объектын саклау зонасында урнашса, йә Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегә белешмәсенә бина, төзелеш, корылма мәдәни мирас объекты (тарих һәм мәдәният ядкаре) булмаса.

4.2.2. *Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә):-гариза;*

- башкарма комитет комиссиясе утырышында шаһит күрсәтмәләре;

- вакыйганың дәрәсләген яисә исемен мәңгеләштерүче затның казанышларын раслаучы архив яисә башка документларның күчермәләре;

- исемен бирелә торган муниципаль учреждение эшчәнлегә турында белешмәләр.
4.2.3.

Урамнарға, скверларға, мәйданнарға исемен бирү өчен:

гариза;

- башкарма комитет комиссиясе утырышында шаһит күрсәтмәләре;

- вакыйганың дәрәсләген яисә исемен мәңгеләштерүче затның казанышларын раслаучы архив яисә башка документларның күчермәләре;

- исемен бирелә торган объект урнашкан шәһәр участогының ситуацион планы.

4.3. Башкарма комитет кәргән гаризаларны һәм материалларны теркәүне һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыра, муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә),

урамнарға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү тәртибе турындагы мәсьәләләрне карау буенча комиссиягә кирәкле документларны эзерли һәм җибәрә (алга таба Комиссия).

4.4. Комиссия башкарма комитеты каршында милли состав буенча да, җәмәгатьчелек һәм вазыйфай затлар саны буенча да паритетлы башлангычларда төзелә. Комиссиянең составы һәм аның эш тәртибе турындагы нигезләмә башкарма комитет карары белән раслана.

Гамәлдәге законнарға, Кама Тамагы муниципаль районы Уставына, Кама Тамагы муниципаль районы Советы карарларына һәм башка муниципаль хокукый актларга таянып, Комиссия халыкның һәм иҗтимагый берләшмәләрнең фикерен исәпкә ала.

Комиссия мемориаль такталар урнаштыру буенча үз тәкъдимнәрен формалаштырырга хокуклы.

Кирәк була калса, Комиссия үз эшенә төрле оешмалар һәм ведомстволар белгечләрен, җәмәгатьчелек вәкилләрен җәлеп итәргә мөмкин.

4.5. Көргән гаризаларны карау нәтижәсендә Комиссия, якин туганнарының, җәмәгатьчелекнең фикерен исәпкә алып, муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү мөмкинлеге турында, истәлек тамгалары һәм мемориаль такталар урнаштыру турында яисә аларны урнаштыру өчен нигезләрнең булмавы турында һәм әлеге Нигезләмәдә каралган нигезләрнең булмавы хакында карар кабул итә.

4.6. Муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә), урамнарға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү мөмкинлеге турында, истәлек билгеләре һәм мемориаль такталар кую турында Комиссия карар кабул иткән очракта, башкарма комитет Кама Тамагы муниципаль районы Советына карар проектын эзерли һәм тәкъдим итә. Проектка карар кушымта итеп бирелә:

аңлатма язуы;

- Комиссия утырышы беркетмәсеннән өземтә;

- истәлек билгесе һәм мемориаль такта урнаштыру өчен: әлеге Нигезләмәнең 4.2.1 пункттында күрсәтелгән документлар;

- муниципаль учреждениеләргә (предприятиеләргә) исем бирү өчен: әлеге Нигезләмәнең 4.2.2 пункттында күрсәтелгән документлар;

- урамнарға, скверларға, майданнарға исем бирү өчен: әлеге Нигезләмәнең 4.2.3 пункттында күрсәтелгән документлар.

4.7. Үтенечләр инициаторлары Комиссия карары белән риза булмаган очракта, Комиссия рәисе карар проектын һәм булган барлык материалларны Кама Тамагы муниципаль районы Советына җибәрә.

5. Истәлек тамгаларын һәм мемориаль такталарны урнаштыру һәм аларның эчтәлеге.

5.1. Истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар бары тик озак вакытлы материаллардан гына башкарыла.

5.2. Истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар биналарның, корылмаларның фасадларында, тарихи вакыйгалар, күренекле гражданныр тормышы һәм эшчәнлегенә белән бәйлә истәлекле урыннарда урнаштырыла.

5.3. Күпфатирлы торак йортларда һәм башка биналарда, корылмаларда, корылмаларда истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштырганда, жайланма инициаторы күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләреннән яисә биналар, төзелешләр, корылмалар милекчеләреннән тиешенчә файдалануга ризалык ала.

Күпфатирлы торак йортларда урыннар милекчеләреннән килешү алганда, мемориаль такта урнаштыру буенча алга таба барлык гамәлләр күпфатирлы торак йорт белән идарә итүне гамәлгә ашыручы оешма белән килештерелгән тәртиптә, ә күпфатирлы йорт белән турыдан-туры идарә итү ысулы белән - күпфатирлы торак йорт биналары милекчеләре белән.

5.4. Мәдәни мирас объектында (тарихи һәм мәдәни ядкарь) яисә мәдәни мирас объектын саклау зонасында истәлек билгесе һәм мемориаль такта урнаштыру Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә һәм Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы белән һәйкәлне саклау категориясенә нигезендә килештерелергә тиеш.

5.5. Башкарма комитет инициативасы буенча истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар билгеләү жирлек һәм муниципальара характерга ия чараларны тәмин итүгә каралган чараларны тәмин итүгә жирлек бюджеты акчалары исәбеннән һәм чикләрендә гамәлгә ашырыла.

5.6. Предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, ижтимагый оешмаларның һәм хәрәкәтләрнең хезмәт коллективлары, гражданнырның инициатив төркемнәре инициативасы буенча истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру үтенечнамәләр инициаторларының үз акчалары һәм (яисә) жәлеп ителгән акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

5.7. Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә истәлек билгесе һәм мемориаль такта тексты кыска булырга, мемориаль тактага багышланган гражданның тарихи вакыйгасына яисә тормыш (эшчәнлек) чорына характеристика бирергә, аның фамилиясен, исемен, атасының исемен тулысынча күрсәтергә тиеш. Хәтер билгесе композициясенә һәм мемориаль тактага, тексттан тыш, портрет сурәтләре, декоратив элементлар кертелергә мөмкин.

5.8. Башкарма комитет истәлек билгеләрен һәм мемориаль такталарны исәпкә ала, аларның торышын тикшереп тора.

5.9. Мемориаль такта урнаштыру инициаторы үтенече буенча башкарма комитет аны муниципаль милеккә ала, билгеләнгән тәртиптә муниципаль милек реестрына керә һәм эксплуатацияләүче оешманы билгели.

5.10. Истәлек тамгаларын һәм мемориаль такталарны демонтажлау яки алу турындагы карар, моңа аны реставрацияләү таләп ителә яисә бина эчендә ремонт-реставрация эшләре үткәрелә торган очраklar керми, бу карарны суд тәртибендә дөгьвалау хокукы белән Кама Тамагы муниципаль районы Советы кабул итә.

5.11. Әлеге Тәртипне бозып билгеләнгән мемориаль тактаны сүтү чыгымнары әлеге хокук бозуларны булдырган затка йөкләнә.

5.12. Аерым тарихи һәм сәнгати кыйммәткә ия булган истәлекле билге һәм мемориаль такта Кама Тамагы муниципаль районы карамагына билгеләнгән тәртиптә тапшырылырга мөмкин.